

AZ EGYENSÚLY ÉS A BESZÉD KAPCSOLATA 4–12 ÉVES KORÚ GYERMEKEK BESZÉDFEJLŐDÉSÉBEN

Murányvári Aliz

A mozgásfejlődés a fejtől lefele és a testközponttól kifelé halad. Az érzékszervi fejlődés az egyensúlyrendszer és a bőr fejlődésével indul, amelyeket a halló-, látó-, valamint a proprioceptív rendszerek fejlődése követ. Egyikük működése sem független a többiekétől. Miközben a primitív reflexek az első 6–12 hónap során fokozatosan gátlás alá kerülnek, helyüket átadva a maradandó poszturális reflexeknek, aközben az agy és a test közötti idegi összeköttetések is folyamatosan erősödnek. 7 éves korig az összenyomásokat érzékelő, a zene, belső ritmusérzék és mozgási információk tárolására, vagyis a test általi tanulásra specializálódott jobb agyfélteke fejlődik jobban, és szinte azt mondhatnánk, hogy ez „edzi” a bal agyféltekét. A bal agyfélteke a részletek felismerését, a logikus-analitikus és sorrendi funkciókat látja el, és magában foglalja a két nyelvi központot is. Előadásomban az *egyensúly, a koordináció, a szenzomotoros fejlődés, az anyanyelv elsajátítása, az artikulációs zavar* fogalmak tisztázása után azt a folyamatot kívánom bemutatni, amely meghatározó szerepet tölt be a gyermek anyanyelv-elsajátításában, kiemelt figyelemmel a fejlődésbeni megakadásokra. Célom, hogy rámutassak a beszédfejlődésben megkésett, artikulációs zavarokkal küzdő gyermekek beszédtanulását okozó problémákra, továbbá keressem a lehetőségeket – a hagyományos logopédiai terápia kiegészítéseként – olyan fejlesztési módszerekre, amelyekben kiemelt szerepet kap a mozgás, a ritmus és a beszéd. A kisgyermekkorú artikulációs zavarok oka gyakran a szenzoros vagy motoros fejlődési hiányosságokban keresendő. Az a feltételezésem, hogy a szenzoros zavarral küzdő gyermekek esetében a logopédiai terápia kevésbé hatékony, mint a szenzorosan jól működő társaiknál. A vizsgálatok célja az volt, hogy összehasonlítsa három gyermekcsoport logopédiai fejlesztését. Egy csoport csak logopédiai terápiát kapott, a második mozgásfejlesztést is, a harmadik csoport a logopédiai fejlesztésre épülő szenzomotoros tornát is. A csoportok közötti összehasonlítás azt mutatta, hogy a szenzorosan nem érintett gyermekek szignifikánsan nagyobb javulást mutattak. A szenzoros feldolgozási zavar enyhe-mérsékelt tanulási és viselkedési problémákat okozhat, közvetlenül befolyásolja az agyi tanulási folyamatokat, vagy zavarja a tanulást a rossz viselkedés miatt. Ezek az elvek és a tanulmány eredményei arra utalnak, hogy e zavar befolyásolhatja a tanulási hatékonyságot, és ennek következtében késleltetheti az artikulációs folyamatot. Arra a következtetésre jutottam, hogy a szenzoros feldolgozási zavar valószínűleg erősen befolyásolja a beszédfejlesztés eredményességét a kisgyermekkorú artikulációs zavarok terápiájában. A kutatás jelentősége az, hogy a gyermekek logopédiai terápiájának megtervezésében fontos szerepet játszik – az artikulációs felmérés mellett – az állapot- és mozgásvizsgálat is. Ezek ismeretében hatékonyabbá válik a fejlesztés.

Tárgyszavak: *mozgásfejlődés és -fejlesztés, artikulációs zavarok, logopédiai terápia*